

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на пів року 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць 1-70 кор

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
є 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. І.
пл. Дембрового (Хорунжини). Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженя. —
Реклямації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
длики і приватні донесеня по
30 с. від стрічки.

Конець угорської коаліції.

(X) Відручним письмом монарха покликано минувшої неділі мін. Феєрварого до державної керми. Ся подія буде мати не лише в історії Угорщини, але також в історії цілої австро-угорської монархії вельми досягле значінє. Діло сотворене великим політиком угорським Деаком перетривало побідно ріжні бурливі хвилі майже сорок літ, а парламентарне сторонництво назване іменем єго творця стояло твердо за удержанєм цлово-торгового союзу за ключеного з Австрією в 1867 р. Перегодом не без вини політичних керманців почало се сторонництво занадати під напором визначних і даровитих речників опозиції. Тоді про Кольман Тіса, отець теперішнього провідника ліберального сторонництва і недавного міністра-президента угорського, утворив із злуки Деаківського сторонництва і прихильників цлово-торгового союзу нове, теперішнє ліберальне сторонництво, котре майже тридцять літ було опорою для правительства і аж в сегорічних виборах втратило парламентарну більшість. До сего занепаду і розкладу ліберального сторонництва причинило ся головнє сторонництво національнє, котре злучило ся під проводом гр. Альберта Ашонього з лібералами. Се народнє сторонництво було тим чужим живлом, котре ніколи не зросло ся в одну цілість з ліберальним сторонництвом викликало серед него безнастанні кваси і наостанку довело до повного розкладу.

Від нових виборів в угорськїм соймі нема парламентарної більшости, а т. зв. зєдїнена лївица або коаліція не є справдешньою парламентарною більшостю, бо складає ся з ріжних сторонництв, котрі на разї відложили на бік свої партійні змаганя, щоби спільно вести боротьбу проти

Корони і злучили ся до сеї боротьби під окликом мадярської коменди у війську. Мадярска коменда єсть отже тим кітом, котрий держить вкупі ріжнородні живла коаліції і тим даєть ся пояснити сеї унір коаліції при домаганю мадярської коменди, хоч Корона жертвувала коаліції далеко важнійше придбанє, іменно, щоби коаліція обняла державну керму. Справдешна більшість парламентарна не вагалаб ся бузати одної хвилі пристати на се, бо справдєливо висловив ся свого часу Гамбетта: «волю вік володіти, як десять літ опонувати». Одначе коаліція знала, що скороб лише зрєкла ся домаганя мадярської коменди, втратилаб підвалину свого єствования. Таким способом в Угорщинї нема тепер ані парламентарної більшости ані парламентарного правительства.

Угорска коаліція в теперішній формї і складї не мати ме спромози утворити правительство, котре могло би обняти державну керму, бо зложена з ріжнородних сторонництв не зможе ніколи підняти ся до повного практичного розвитку.

Відручне письмо монарха покликало міністерство Феєрварого знов до державної керми і тим змінє ся вповні єго становище. Доси бо єго міністерство бути лише переходовим, мало перевести переговори з коаліцією зірвані, тепер міністерство Феєрварого виступає з широкою програмою, одобреною Корonoю. Між точками сеї програми займає найважнійше місце виборча реформа на основі загального і рівного права голосованя. Тим способом бар. Феєрварі виступає яко міністер-президент нових виборів. Цїлим єго змаганєм буде отже всякими способами довести до утвореня нової більшости соймової. Можна напевно припускати, що правительство не розв'яже в тій хвилі сойму, а скличе єго знов 19. грудня і наново відрочить, щоби тимчасом

промоцувати собі дорогу до нових виборів. А що правительство думало наперед вже про розв'язанє сойму і нові вибори, можна було вчитати з королївского рескрипту про відроченє сойму. Коли послїдує розв'язанє сойму, чи на весну, чи значно пізнійше, сего не можна ще тепер сказати, але нема сумнівю, що вже тепер почне ся з обидвох боків завзята і горяча агітація виборча, котра буде доводити до поважних розрухів. Угорщина стане тепер великим боєвищем виборчим, на котрім буде рїшати ся не лише доли міністерства Феєрварого, але також справа будучого устрою австро-угорської монархії. Наколи бар. Феєрвароу поведе ся вповні перевести свого програму і утворити нову соймову більшість, тоді коаліція пропала. Певно, що вигляди на таку побїду, на такий успіх бар. Феєрварого в вельми сумнівї, а колиб понїс він пораженє, тоді устрій державний Угорщини, опертий від сорока майже літ на основах угоди в 1867 р. був би зовсім захитаний. Влада перейшла би тоді в руки сторонництва независимців, котрі не закривалиб уже своїх змагань так, як се поки що робить тепер коаліція. Тоді не оставалоб иншого виходу, як насильнє покоренє, наколиб шло о удержанє цілости монархії. Велика вина спадає отже на коаліцію, що в своїм упорї о мадярську коенду довела Угорщину до такого зворушеня, в котрого філях потонє теперішня коаліція. А на початок розлому коаліції вказує виразно орган католицкого сторонництва людowego Alkotmany, котрий застерїгає ся рїшучо проти провокаційного вмішуваня Кошутовців в обєстях належних до обсягу католицкого сторонництва людowego. Терпеливість людowego сторонництва має також свої границї, кличе сеї орган на адресу Кошута.

Ярослав Гординський.

Іван Гушалевиц і його творчість.

(Дальше).

Гушалевиц береть ся також часом у «Гал. отгол.» до мальованя психічних станів і се йому удаєть ся деколи. До найліпших поезій того належить, «Соляний источник»⁽¹⁾, котрої тема рода оперта на конфлікті поміж обовязком а почуванямь серця. Стражник, що береже соляної річки, бачить, як убога дївчина бере крадьком троха сільної води. І він місто вхопити за стрїльбу, сидить тахо і позволяє тій дївчинї відійти спокійно, а себе заспокоює ось так:

«и я за млоду
Ходилъ украдкою за водой
Я утекаль въ село, ограду,
Якъ стражникъ гнался въ слѣдъ за мной,
Теперь судьба мевѣ рѣшила
Пугать ловить чужихъ дѣтей.
За що? Та соль як прежде плыла
Опять плыветъ съ норы своей»⁽²⁾.

З того бачимо, що у Гушалевица був справжній поетичний талан. Він уміє ударити

часом у чутєву струну, підхопити вірно деякі ефектовні моменти та викликати вражіннє у читача. Тільки той талан умотув єго в мертві форми «висого стилю» та «висої» мови. Мало коли пише він, як думає, а намагаєть ся звичайно на щось дуже високопарнє і — виходить нісенїтниця. Навіть там, де пробиваєть ся глибше чуттє, не може читач найчастійше відчути єго, бо воно або скрите у незрозумілі вислови або написанє так «високо», що аж збїрає нас смїх від тої «висоти» або, що найважнійше, зложено у такій мові, яка являєть ся для автора у найелементарнійших основах зовсім terra incognita. — Ще одно шкодило Гушалевицови. Він писав і писав без памяти, не зважаючи навіть на се, що пише, єго твори роблять вражіннє, що він не читав їх навіть другий раз, а дав до печати в першій концепції. Колиб він писав менше і самі дрібнійші поезії (бо єго природа була противна єйшї) та поправляв більше свої твори, був би певно станув вище яко поет. Та він не мав правдоподобно навіть євѣдомости того, що пише зле. За єго перші поезії ношено єго на руках, потім писав єму Дїдицький панегірики, опісля став він начеб офіціальним поетом галицької Руси — а єго тое мусїло влити в єго душу зарозумілість і неоправданє високе повяттє про себе..

Вісімдесяті роки були дуже плідні у літературну діяльність Гушалевица. В тім часї (1880—1888.) явило ся шість осїбних видань його поезій.

Зараз 1881. р. виходить: «Стихъ въ память торжества св. Кирилла и Методия празднован. въ Римѣ 5. Липця 1881. года, посвѣященный Галицкою Русью» разом із латинським прозовим перекладом: «Carmen in memoriam festivitatis SS. Cyrilli et Methodii etc.»⁽³⁾. Змістом єгого стиху: згадка про діяльність св. Кирила та Методія на славянській землі, запевненнє любови до Церкви та римського престола і надїї, що Папа буде і дальше опікувати ся славянським обрядом, як бачимо, гадки, які не дуже гармонїзують із переконанямь Гушалевица, що тішать ся із успіхів православя на галицькій землі.

Другий подібний контраст до гадок, висказуваних звичайно Гушалевицом, становить: «Воспоминаннє посвѣяченно Іоанну III. Собьескому королю польскому, освободителю Вѣдня отъ Турковъ дня 12. вересня 1883. въ день довголѣтного юбилея празднованного 11. и 12. вересня во Львовѣ. Стихъ Івана Гушалевица. Львовъ 1883.» До єгого «Воспоминаннє» доданий польский переклад, владжений Плятовом Костецьким і стих того останнього. «W dwusetną rocznicę odświecy Wiednia». Ось що! Русин, вихований ідея-

Революційний рух в Росії прибирає чимраз ширші розміри, та вже і не вдоволяє ся ні думою, ні взагалі конституцією, а змагає прямо до анархії. Коли ті скрайні живля, виплекані під гнетом деспотизму у тайних кривках скритости, возьмуть верх, тоді стоїть перед Росією довгий ряд переходів, внутрішніх потрясень і терпінь. Анархізм в Росії має також багато прихильників і між інтелігенцією, а підготували єго з одної сторони вплив релігійних засад, голошений Толстим, з другої ж пропаганда західно-європейських анархістичних теорій у злуці з російською ненавистю до свого правительства і чинництва.

З Петербурга доносить Berliner Tageblatt, що вчора відбули ся там численні робітничі збори, на яких ухвалено резолюцію, висказуючу пересвідчене, що викликаване нині загального страйку в Росії було би некорисним, бо робітники мають за мало оружя. Коли заосмотрять ся достаточо в запаси оружя, викличуть в цілій Росії загальний страйк і виступлять з оружжем в руці против війська. Нині головним стараннем робітників повинно бути здобуте оружя і ширене агітації серед війська. Коли військо прилучить ся до робітничої верстви, тоді настане упадок абсолютистичного царату.

Немов глум на сі відносини виглядає оголошений вчора маніфест царя про закінчене мира межі Росією а Японією. Сей маніфест звучить: „Господь допустив на вітчину тяжкі проби і удари в кровавій війні, яка подала багато доказів хоробрости та відваги наших славних військ в страшних борбах з хоробрим і могутним неприятелем. Ся так болюча для всіх війна вже тепер скінчила ся; схід нашої держави буде розвивати ся в мирі і добрих сусідських відносинах з теперішню нашою приятельською японською державою. Оголошуючи нашим підданам привернене мира, ми є певні, що їх молитви получат ся з нашими, щоби Господь благословив нашим великим працям, які маємо до сповнення разом з вибраними народом мужами для усовершення і блага Росії“.

Також в Москві страйк приймає чимраз грізнійший вид. Вчора прилучило ся до страйку 3.000 робітників, занятих в поменших фабриках. Межи товпою а війском прийшло до борби. Друкарню Юркова здемольовано. В місті застій в торгівлі і паніка, комунікація відбуває ся тільки в трудом. Гроза загального залізничного страйку висить не тільки над Москвою, а і над цілим краєм, головном над другою столицею, Петербургом; військо стоїть в поготові по залізничних двірцях і стереже шляху перед нападми.

З Катеринодара на Кавказі телеграфують, що підчас похоронів жертв послідних забурень, населене устроїло маніфестацію. Товпа людей з криком окружила похід резервістів і супроводила єго аж на дворець залізниці, підбурюючи до непослуху. На двірці прийшло до забурень,

ми 1848. року, чоловік, що голосив *urbi et orbi*, що Польки то наші вороги — пише панеґірик на польського короля підчас чисто польського свята, де Русини були ні при чім. А робить він се певно не задля якогось переконання, а просто ізза марної заплаати... Та нас не подивує се: ми знаємо, що Гушалевилові вірші се переважно реторичні вправи на задані теми.

Слїдуючого 1884. року видає Гушалевиць: «Стихотворенія П. Н. Гушалевица» де находять ся два епічні стихотвори: «Бранка. Повѣсть съ 1834—1845 годовъ» і «Иванъ Подкова. Повѣсть изъ XVI столѣтія».

(Дальше буде).

¹⁾ Ibid. стор. 220—221.

²⁾ Ibid. стор. 221.

³⁾ Формат: 4 сторони із 40. Під стихом нема підпису, одначе І. Е. Левицкий замічає у своїй бібліографії (т. II. сор. 388.) під тим стихом: «Автор». Иванъ Гушалевиць. Катинський переводъ д-ра Ивана Бартошевского».

підчас яких сплюндровано буфети. Війско ударило на товпу, при чім ранено кілька осіб. Резервісти не відіхали. На другий день поновили ся розрухи. Зрабовано магазин з оружжем. Війско і поліцію обкидано камінням, Демонстрантам проводили агітатори і ученики кількох научних заведень Війско мало трех равних, в тім одного тяжко; одного комісаря і одного агента поліції побито. Школи замкнені, трамвайний рух здержаний.

Маніфестації і розрухи проявили ся і в інших містах. В Рязі замкнено політехніку, в Мінську прийшло до бійки між війском а товпою, на цілім Кавказі кипить вражда, а населене зубожіло через ті несупокої так, що загально терпить голод.

Чи за богато в нас інтелігенція?

(Відозва).

З Бережанщини.

Хтось хотів насміяти ся над нами чи впустити жало знеохоти в наше тіло, кажучи, що у Русинів за много вже інтелігенції, за много „панів“.

Чи справді се так?

Близько дві тисячки громад руских не має жадного учителя. Десятки осель, котрі би повинні мати чотири і більшекласні школи, мусять обходити ся при одно. або двокласівках. Кількасот тисяч дїтвори є з гори призначені на анальфаетів, а число їх більшає о кількадесят тисяч річно.

Яких сорок шкіл середних, належних нам після урядової статистики населеня і після числа тих шкіл у найблизших наших сусідів, повинні в будучности найти своїх учителів.

На сорок девять наших повітів маємо ледви кількох Русинів інспекторами шкільними.

Близько шістьсот адвокатів живе у східній Галичині, а наших і пядесятки не має. Понад вісімдесят місцевостей судових не має жадного адвоката Русина, хоч інших є в них по кілька і кільканайцять.

Всі уряди політичні обезаджені не-Русинами. В дикастерях судовій, скарбовій, поштової та залізничній далеко нам, ще дуже далеко, до такого числа наших урядників, котре би відповідало числу руского народа в Галичині.

Ми не маємо навть четвертини числа всіх нотарів, лікарів, ветеринарів і антикарів, живучих руским хлібом.

Єдина кадецька школа на рускій землі в Австрії не дає навіть 8% наших абсолюентів. На політехніці, в школах лісових, торговельних, рільничих і промислових нема десятої часті наших учеників. Наші міста і місточка — не є наші! Зі свічкою в них шукати руских купців, ремісників і промисловців.

Се в Галичині!

А чи не ждуть і не плачуть тисячі наших переселенців в північній і полудневій Америці о проповідників Слова Божого і просвітителів?

Чи не прокидає ся тепер кількадесятмільонна маса України зі сну? Чи не має она відсотково ще менше інтелігенції як Галичина? Не є переповною кордон для імпортации інтелігенції з Познаньщини і Конґресівки до Галичини — не мусять все бути для нас стінкою непроникливою кордон в дифузії гадок і інтелігенції між австрійською а російською Україною.

Казати нам, що за много у нас інтелігенції, се глум, злоба або іґноранція.

За много даємо консументів для кільканайцять тисяч горалень, пропінацій і шанків, за много гостей для кількасот колектур льотерійних.

Нам потрібно інтелігенції, тисячів свідомої інтелігенції!

Хто як хто а Бережанщина зачинає поволи пізнавати вагу теперішньої хвилі. Звиж три сотки Русинів вписало ся на сей рік до бережанської гімназії. Бережанщина вже заговорила, добре заговорила про руску гімназію. Та що значить триста Русинів на вісімсот кількадесят всіх учеників в такім окрузі, котрий дає 95% Русинів до війська! Бережанщина повинна вже нині мати кілька руских шкіл середних, а не має жадної.

Селянство наше протирає вже очи. Горне ся до школи, а гнеть носуне ся лавою до сві-

тла. Брак средств удержаня, брак старанного нагляду був і є переповною в витворюваню правдивої нашої інтелігенції.

Нам треба бурс і то великих бурс, таких щоби заняли ся також вихованем тої бідної молодіжи, що пре ся в школи.

В Бережанах є досі дві бурси. Руска бурса має невеличку реальність, обдовжену пятьма тисячами корон і удержує 63 учеників. Селянська бурса Товариства педагогічного дає приют 33 хлопцям. Десятки подань о прийатє відкинено в обох бурсах для недостачі місця і фондів.

В Бережанах повинні стати дома для бурс гідні Бережанщини.

Вважаючи справу бурс пекучою потребою нашого округа, звязали ми комітет, котрого цілю є збирание складок на обі інституції! Побіч делегатів обох товариств, удержуючих бурси, війшли до него виднійші люди з повітів бережанського, підгаецкого, рогатиньского, перемишлянського і бібрєцкого з правом кооптації.

Пора зачати, Братя, бо время є люте!

Весною 1906. року зачне ся будувати, побіч існуючого вже дому, каменїця на приміщенє 200 учеників. На се треба нам яких трицять тисяч корон.

Всє. Отці духовні і ВП. Учителі спішили нераз в помочию обом бурсам. Ми маємо повну надію, що і дальше не забудете подати нам помічну руку та пригадати селянству при всяких нагодах, що оно в першім ряді має обовязок дбати про свої діти.

До Тебе звертаємо ся, нечисленна решто світської інтелігенції. Пособи меншій братії!

Всі члени рад громадских і повітових нехай памятають про нас при укладаню бюджетів. Ми свята є пересвідчені, що Бережанщина поставить ся і покаже, що так само як дає 95% темного жиру для армат, подбає про достарченє 95% молодіжи рускої до школи і постарає ся о удержанє і відповідне приміщенє для неї!

Але Ти інтелігенціє, котра вийшла з бережанської гімназії, не опустити нас на певно. Розсирана по цілім краю, прибудеш до Бережан сего року на столітній ювілей істнованя Твоеї школи. Пригадаши собі при тім святї, що колись сідало на 35 учеників до матури по 23 Русинів. Пригадаши і поможеж нам так, щоби на стали від тепер красші часи.

Ласкаві датки зглядно декларації просимо висилати на руки Гринька Бобяка учителя гімназії і директора тов. кред. «Надія» в Бережанах або складати на руки делегатів в дотичних повітах.

Бережани в вересни 1905 р.

Бачинський Никола, професор гімназії в Бережанах. *Бобяк Гринько*, учитель гімназії в Бережанах. *Городецький Стефан*, парох в Вербилицях і декан рогатинський. *Дуткевич Петро*, емер. проф. гімназії в Бережанах. *Лотоцький Анастасий*, парох в Тростянці і декан підгаецкий. *Пеленьський Андрій*, парох в Книгиничах. *Рудницький Иван*, ц. к. нотар в Бережанах. *Свистун Павло*, парох в Козовій і містодекан бережанський. *Сопелицький Михайло*, шамбелян папского престода і катехит гімназії в Бережанах. *Тапчакowski Алекс.*, парох в Дунаєві і декан нараївський.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Пелаґії; римо-кат.: Уршулі. — В неділю: руско-кат.: Якова апост.; римо-кат.: Кордулі.

— **До Русинів міста Львова** відзиває ся комітет, котрий скликає політичні збори на неділю: Збори скликані до великої салі «Народного Дому» на сию неділю о 5. год. вечером заповідають ся дуже світло. Наші послі соймові заявили вже свою участь в сих зборах. На збори, як публичні, може і повинен явити ся кождий Русин, зглядно Русинка, без огляду на свої політично-партійні переконаня. На порядку стоять лише дві, але дуже важні справи — нашого політичного положеня і виборчої реформи. Взиваємо еще раз Русинів столиці краю до як найчисленнійшої участі.

— **Виділ Товариства „Руский Інститут для дїчат“ в Перемишлі** має честь запросити отсим П. Т. Членів товариства на загальні збори, котрі відбудуть ся дня 31. н. ст. жовтня с. р. о 5. годині, евентуально о годині 6. вечер (§. 18. ста-

тута) в великій сали Інститута (вхід від вулиці Капітульної). Порядок денний вказаний §. 21. статута. — Від Відділу товариства «Руский Інститут для дівчат». — В Перемишлі дня 18. н. ст. жовтня 1905. о. МIRON Подольський предсідатель. *Северин Зарицкий* секретар.

— **3 філії «Сільського Господаря» в Олеську.** Наша філія має сего року в своїй шкільці 2.000 щеп овочевих на продаж а то: грушки по 80, яблоні, сливи і черешні по 60 с за штуку (ціни знижені). Щепи гарні і рослі. Зголошуватись треба зараз до: Філії «Сільського Господаря» в Олеську. При зголошуванню треба подати докладно свою послідню стацію залізничу і належитість за щепи вперед прислати. Члени олеської філії, уплатавши за рік 1905 свою членську вкладку (2 К), одержать 3 щепи даром, о котрі однакж мусять ся зголосити. Мож і тепер приступати в члени і сейчас одержать новоприступивші 3 щепи даром. Члени, що не належать до філії в Олеську, лиш до центрального товариства у Львові, або до якої иншої філії «Сільського Господаря» можуть тільки через Воловний відділ у Львові або зглядно через відділ своєї філії набути наші щепи і тому потребують тамже о ті зголошуватись. — *Від відділу філії Сільського Господаря в Олеську.*

— **Краєва рада шкільна** іменувала в народних школах: Каз. Грабану учителем 6-кл. школи мужескої в Надвірній, Кал. Левандовского упр. 5 кл. муж. школи в Бережанах, Дамяна Хомяка управит. 5 кл. муж. шк. в Березові, Мих. Момотівну учит. 5-кл. жін. школи в Борщеві, Ант. Лачового упр. 2-кл. шк. в Княжу, Ів. Костишина упр. 2-кл. шк. в Саранчуках, Омеляну Яросевичівну учит. 2-кл. шк. в Цмолю; учителями (лькма) 1-кл. шкіль: Ом. Колобійського в Котові, Рих. Курцбавера в Глинній, Ст. Валігурского в Межибродю липницьк. Ант. Пемпяка в Любши, Стан. Полька в Корабниках і Герм. Лявтербахівну в Зеленій; — перенесла: Анд. Саленгу учит. з Трудок до Кунич, Іос. Квятковску учит. з Бартковець до Дембова, Мих. Чуру учит. з Рожнігова до Рудолович, Стеф. Думинівну учит. зі Східниці до Літної; — в стан супочнику перенесла учителів: Григ. Роговского в Слобідці і Петра Костишина в Балчах подорожних.

Краєва рада шкільна вилучила громаду Фалиш в етрийскім повіті зі шкільного округу в Станьковій і утворила 1-кл. школу в Фалиши, та зорганізува 1-кл. школи в Майдані, городечного повіта і в Модзевівці, підгаецького округу; привнала безпроцентові позички на будову шкіль: в Товмачку коломийського округу, 6.000 К і в Семенові, теребовельського округу, 4.000 К.

— **Вписи до фахових шкіль будівельного промислу** при ц. к. державній промисловій школі у Львові відбудуть ся в п'ятницю, дня 3. надоліста с. р. Ново вступаючі ученики мають крім метрики уродження, шкільного свідощтва в укинченої 6-літної науки з добрим поступом в народній школі або II. класи середних або виділових шкіль, та свідощтва моральности за час від виступлення зі школи аж по день впису, предложити також і свідощтво з практики на будові, потвержене корпорацією мулярів, теслів або камінярів.

— **Ромунський король Кароль** з нагоди відбуваючих ся маневрів ромунської армії в ботушанськім окрузі, прибув в суботу рано в товаристві ромунського наслідника престолоа кн. Фердинанда до Дорогой, місточки положеного над самою буковинською границею недалеко Серета. Іменем цесаря повитав ромунського короля генерал Зольфген, командант 31. дивізії краєвої оборони і майор генерального штабу Гаймрайх, котрі удали ся в п'ятницю по полудни до Дорогой. До королівської квартири удав ся також для повитання свого монарха ромунський генеральний консуль в Чернівцях, Капольніччану.

— **Доповняючі вибори** посла з V курії зі Станіславівщини переводять ся на «галицький» спосіб. З многих місцевостей внесені зі сторони Русинів до намісництва протести проти нелегальних правиборів. Польські часописи пишуть, що правибора вивали добре для польского кандидата судового радника Вршховского з Галича, а *Stowo polskie* під небеса вихвалює сю кандидатуру.

Всячина.

— **Земля на продаж.** Товариство «Краєвий Союз кредитовий у Львові» (Ринок ч. 10) має на продаж землю в отсих повітах: Мостиска, Яворів, Щирець, Старий Самбір, Жидачів і Коломия. Зголошувати ся треба як найскорше. Близніх інформацій уділяє Дирекция сего Товариства.

— **Асентирункові обманьства,** викриті недавно в Кракові, представляють ся в чимраз більших розмірах. Тамопні часописи доносять, що карлий суд в Кракові велів арештувати п'ять осіб за те, що помагали інтересованим викупитись від військової служби, а навіть посередничали в

дезерції. Справа обнимає майже всі асентирункові округи західної, а по части і східної Галичини. О скільки звісно, арештовано одного полкового лікаря. Впрочім подробиці справи власти держать в строгій тайні.

— **За доноси не платять.** Найвисший трибунал у Відні відкинув оводі жалобу властителя дібр в Залучи в Галичині Якова Шафера проти фіскуса о заплачене 1.490.500 К яко премії за доноси, які він поробив дирекції скарбу в Чернівцях в справі податкових обманьств, практикованих в кількох великих горальнях горівки на Буковині.

— **Опери і концерти через телефон** будуть могли слухати Варшавяни. Інженер Ольшевский дістав дозвіл завести окрему телефонічну сіть, якої абоненти будуть могли за 150 рублів річно слухати всіх опер і концертів граніх в варшавськім театрі і фільгармонії.

— **З воєнних досв'дів.** Начальний японський лікар Сусуки мав в Д-троа в Америці перед військовими лікарями виклад про санітарну службу на японських воєнних кораблях. Успішне лічене ран — говорив Сусуки — лежить в тім, що кожний жовнір перед битвою надягає чисте біде. Дуже часто лучало ся, що кусці полотна разом зі стрільною діставали ся до рани і еслиб були нечисті, то доводили би до закаженя крови. Найнебезпечнішою частиною корабля є вежі, в якої слідить ся рухи ворога. Вежа є цілю для ворожих пушок і гранати роблять на ній грізні спустошеня. Адмірал Того ніколи в битві не стояв в вежі, лише давав прикази з капітанського містка, тому не був ні разу ранений. Артилеристи на кораблях мусять мати здорові очі; перед кожною битвою лікарі оглядали очі у японських пушкарів, і кожного хотьби трохи хорого на очі застплювано иншим пушкарком. На час битви заомотрювало пушкарів в воду в 1% бороваї кислоти, якою перемивано очі з пороху і диму. Крім того кожний пушкар діставав вату до затикання вух, аби хоронити слуховий орган перед гуком. В зимі давано вошкам, облягаючим Порт-Артура, теплу одіж наслідком чого чого мимо строгої зими ні один Япанець не заведужав з перестуди. В літі ходили Япанці в солом'яних капелюхах з широкими крисами і тому не лучали ся між ними сонніні удари. Япанські лікарі пересвѣдчили ся, що в часі битви недобре робити операції; нз тяжкі рани давано лише тимчасову опояску. Операції ранених роблено по битвах. Тяжко ранених перевозено с'час до головного шпитала. Шпиталі на кораблях повинні бути низше плеса моря, бо инакше досягають їх ворожі стрільна. На помості воєнного корабля підчас битви не повинно бути ніяких приладів, крм найк нечистіших, бо розторощений гранатом предмет вонить куснями не гірше від зломків гранату. На адміральскім кораблі „Мікса“ влучив гранат в оптичний телеграф, а кусці телеграфу почали ранили а почасі убилі 23 жовнірів.

— **Як ховати овочі на зиму?** 1) Ваберайте добрі сорти, виділіть їх зпоміж гнилих, надіпсованих чи таких, що їх надгризли хробаки, чи талки, що побили ся, надаючи з дерева. Кожде надіпсоване місце у якимсь яблочи заражує другі овочі; вони гниють, плісняють, одним словом стають безвартними. 2) Нехай зимові овочі, як тільки можливо, як найдовше стоять на дереві. Малі морози не шкодять яблоскам зовсім. 3) Обривайте овочі так, щоб ім не пошкодити, щоби не побили ся. 4) Як на дворі мокро, тоді овочів не зривайте. 5) Овочів обтирати не треба. Трирода дала їм зверхну прикриву (лупину), що доволі хоронить їх від небезпеки. 6) Нехай овочі лишать ся кілька днів або навіть тижнів після того, як ви їх зірвали, на свіжім воздуху, щоби обісхли. 7) Ті місця, де маєте переховувати овочі (півниця, вишка, покій), мають бути темні, сухі і не мають мати однакову температуру; теплота не може бути вища від 8° R., зимно же не може сягати низше 0° R. Ліпше тримати овочі над землею, ніж під землею; отже ліпше тримати їх у покоях, чим у півниці. 8) Як у покою є якісь екселі річи, як в річи стухлі, смердячі, то треба їх з покою усунути. 9) Добре було би, щоби овочі не стояли просто на долівці; добре було би на долівку покласти кілька дощок, лат і на них складати овочі. При тім добре було би, щоби у яблоск кінчики були звернені до долу, у грушок до гори. 10) Ліпші сорти овочів треба так класти одні коло других, щоби одні других не дотикали. І підкладати здало би ся щось, ось як: трину з різного дерева, гіпс або торфяний порошок. Папір підкладати не добре. 11) Звичайні сорти можна перекладати папером, або оріховим листям. Але тут треба зауважити, що не зашкодило би листе часто зміняти, бо воно несе ся.

— **Проти довгих спідниць.** На посліднім засіданню міської ради у Відні радні Маєр і Гельбиг говорючи про порохи на улицах, жадали, аби магістрат помістив таблиці в парках і на публичних площах з просьбою до пань, щоби хвості спідниць підносили та не робили туманів пороху. Посадник др. Люєгер, котрий жінки не має, але хоче мабуть женити ся, відповів отсими словами:

Як маємо зачинати борбу з жінчинами, то лишім се вже магістратови. Він дасть собі раду!

— **Бережім найменших!** Як звісно, існує у Львові товариство «Руска Захоронка», котрої цілю є гуртувати маленьку дітвору почавши від 3—6 літ, щоби улекшити родичам з сих найнищих робучих клас ведене вихованя їх дітий, щоби через відповідну науку-забаву розвивати сили духові дитини, надати їм напярм народно-патриотичний та приспособити до школи народної. Побіч духового дає захоронка своїм вихованкам і корм для тіла, бо харчує їх здоровою поживою в часі побуту їх в захоронці. Щоби висше зазначену ціль досягнути, удержує товариство дві захоронки в двох обемистих локалях, оплачує дві учительки, старає ся о всякі прибри, потрібні до науки та забави, та як уже згадано, о проживленє дітий, подаючи їм на полуденок смачну, здорову страву. На се все треба чималих фондів, а яке їх жерело? Дуже мала лише частина лучше маючих ся родичів складає на свої діти місячну оплату в квоті 1 К — прочі діти удержуєсь безплатно. Як кольосальдо малій сей фонд, коли зіставить ся зго з видатками! Товариство старає ся тому всіми силами та способами придбати фонд, котрий би зміг бодай сі дві захоронки удержати, коли не мож спромогтись на більше так дуже у Львові як і по провінціональних містах потрібних подібних інституцій діточих. Тому товариство часто звертає ся до суспільности, щоби випросити на поживу для сего найменшого брата. Але на жаль сказати треба, що лиш мала горстка нашої суспільности розумів як слід користь, яку приносить ся інституція, та спішить радо з помічними датками. Натомість велика часть нашої суспільности не хоче зовсім нею інтересувати ся. Коли голос товариства, котре говорить за дітий, не находить відгомону в їх серцях, нехай голос дітвори найде в них приют! Одного разу сказала учителька захоронки дітям, щоби просили родичів о датки на захоронку, понеже нема чим заплатити хати, тож они будуть мусіли хіба перестати до захоронки ходити. Усі діти посумніли, у декотрого закрутились слези в оченятах, деякі дивились зачудовані, начеби дивуючась сему, що їх кількадесятеро дітий зпоміж народа, про котрий вони немало від своєї учительки наслухали ся, не може ходити до захоронки тому, що нема чим заплатити хати. А одно з дітий таки сказало: Тато хорі лежать в шпитали, мама не мають сама що їсти, то я радше умру, ніж маю не ходити до школи... От сей голос бідної дитини нехай порушить усіх серця, нехай найлучше трафить до переконаня, чим є ся захоронка для дітий, та нехай викличе милосерде над сими бідними, обдертими, зголоднілими діточками, котрі волять вмерти, чим перестати ходити до захоронки, бо знають, що дома нужда, ні страви теплої, ні хліба кусника, ні воздуху в пивничній хаті. Більше отже заінтересована сею справою, більше серця, а товариство наше не лиш дві, але і двацять таких захоронок удержати і не кількадесять а кількасот дітий примістити зможе. Хто любить дітвору, нехай о ній памятає! — *Луцаківска* голова, *С. Данилевич* секретарка. — Датки хотий би найменші, надіслані на оплату помешканя, приймаємо з подякою. Надіслати просимо на адресу п. Коцовської Валерії, Львів, ул. Фридрихів, ч. 1.

Господарскі, промислові і торовельні вісти.

— **В Товаристві взаїмних обезпеченъ „Дністер“** видано в місяці вересні с. р. 22.667 важних поліс на суму 19.512.203 К обезпеченої вартости з премією 198.453 К 3 с. Разом від 1. січня по конець вересня с. р. видано 155.120 важних поліс з премією 1.452.674 К 29 с; попередного року за той сам час було 136.563 важних поліс з премією 1.246.852 К 11 с; отже сего року о 18.557 поліс і 205.822 К 18 с премій більше.

Шкід в вересні було 386 случаів, разом від початку року по конець вересня було 1800 шкід, котрі разом з коштами ліквідації виносять 1.048.428 К, з чого по потрученю части реасекурованої липаєсь на власний рахунок 494.870 К; в порівнаню з роком попереднім єсть сего року о 99 шкід і о 34.114 К відшкодовань менше.

Фонди Товариства виносять 1.280.818 К 36 сот.

Львів, 18. жовтня 1905.

Дирекция.

— **Руский Народний Дім в Олеську** стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою виказало за місяць вересень с. р. слідуючий рахунок (в коронах): I Стан довжний: 1) уділи: 1366.04, 2) фонд резервовий: 305.92 — разом 1671.96, 3) вкладки з початком місяця 7450.93, вложено 1982.56, внято 700 —; стан з кінцем місяця 8733.52; позички зятягнені 3.000 —, 5) сальдо відсотків 411.84. Сума пасивів: 13.817.32. II Стан чинний: 1) позички уділені з початком місяця 11.523.17, сплачено 709.16, уділено 900 —; стан з кінцем місяця 11.714.01, 2) власні локації: 1150 —, 3) кошти спору 23.13, 4) кошти адміні-

страційні: 61-52, 5) готівка 21636, 6) кошти за-
снована 60330. Сума активів: 1381732. Стова-
ришене числить доси 150 членів з декларовани-
ми уділами 2590 К. Оден уділ виносить 10 К,
порука трикратна, стопа процентова від вкладок
4 1/2 прц, від позичок 7 прц.

На фонд будови Народного дому в Олеську
(книжочка вкладк. ч. 2. зложили дальше сліду-
ючі Добродії: о. Я. Гутковський з пушки в Ожи-
дові 1220, з пушки в Олеську 2, о. Д. Танячко-
вич 1, п. П. Пітулей 2, о. В. Єзерський з пушки
1, від себе 1, складка на загальних зборах 6, з
пушки в Олеську 107, о. Д. Танячківч 1, о. Я.
Гутковський з пушки в Ожидові 10, з пушки в
Гумнісках 2, з пушки з Олеську 130, і 132, М.
Юрчук 217, з пушки в Гумнісках 1, з лябета
в П. 144, з пушки в Олеську 132 і 070, разом
41937.

На пам'ятник Маркіяна Шашкевича на Під-
лиській горі (книжочка вкл. ч. 6. зложили даль-
ше): Брацтво парубоче в Закомари 2, о. Д. Та-
нячківч 1, о. В. Єзерський 1, о. Д. Танячківч
1, о. В. Єзерський 1, на прайдику в Підлісью 13,
складка в Ожидові через о. Д. Танячківча 24
К. Разом (з давнішими): 15740 К.

Телеграми

з дня 20. жовтня 1905.

Відень. Кружить чутка, що правительство
замкне моравекій сойм з причини більшаючої
в нїм заверухи між Німцями а Чехами, аби не
доводити до ще більшого заогнення відносно на
Моравії. По замкненю сойму змінила би ся та-
кож особа намісника.

Будапешт. Редакторови Egyetertes-a видано
карне слідство з тої причини, що відручне ці-
сарске письмо до Феєрварого оголосив рівноча-
сно з урядовим дневником.

Любляна. Вчєра підчас вєчїрного засїдава
сойму устроїли робїтники демонстраційний по-
хід зі смолоскипами понїд соймовий будинок.

Царгород. Урядово доносять, що начальний
командант війска в Єменї повідомив правитель-
ство, що здобув крїпость Заффер, яку арабекї
повстанці обсадили. Третина з арабекї залози
згинула в битвах.

Надіслане.

Адвокат Др. Стефан Федак
у Львові

пошукує рутинованого конципієнта по мо-
жности з правом субституції. (2-5)

Семинаристка глядає лекції в місци або на селї

до дїтий зі шкїл народних. Згол.: Семинаристка
Львів, poste restante. (2-2)

Склад товарів церковних

богато заосмотрений в найновїші ризи, лямпи
і всїлякого рода сосуди церковні поручає

Достава

Товариство зарєєстроване з обмеж. порукою
в Станиславовї ул. 3-мая ч. 4.

Принимает рачи церковні до направи, чашї до
золочєна в огни і відсилає посвєчєні. Вєсь до
бірне і дешеє. На жаданє виготовлює ся фєлони
грецкї форми (пієля курєнди Є. Е. Впрєєсвєч.
Митрополїта). Образи на полотві і блясі, до ол-
тарїв, іконостасїв, сальонїв.

Другий відділ торговельний

посередничить в кунї і продажи машин, збїжа
і т. д. — Поручає бїчкарї, млинки і инші ма-
шини рїльничї і господаєрскї; слаєві машини
до шїтя «Вїкторїя» однокї з рускими
написами і поучєнями.

Принимает замовленя на вино, солонину, полот-
на, суперфосфати і достарчає вєсь по цінах фа-
бричних.

Вєякі замовленя залагоджує ся без про-
волоки.

— Дохїд на запомоги церков і народні ціли. —

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою
у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вкладки до опроцентованя на 4 прц. і
оплачує за вкладчиків податок рентовий; для
ощадженя коштів послїлки можна прислати гро-
ші чеками Шваднїцї почтової; вкладати може
кождїй, навїть і вчєлєн; на жаданє зєртає
ся вкладку кождого часу, навїть без виповідже-
ня (за ескотом).

Позички удїлає «Джістер» своїм членам
на 6 прц. силату гіпотечних позичок розкладає
ся до 15 лїт; при 30 ратах 1/2-рїчних виносить
рата амортизаційна (на капїтал і відсотки) 5%;
до позичок вимагає ся першої гіпотєки або до-
брої поруки.

На парцєляцію і купно більших обшарїв
треба зєртати ся за позичками до «Джістера».

Членами можуть бути тїлькo члєни обез-
печєні в «Джістрі».

Чистий зиск роздїляє ся межї члєнїв яко
дивїдєнди від удїлів і на добродїїні шлї. — До-
тепер удїлив «Джістер» на церкви, бурсї, шко-
ли і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. «Джістер» 31/12 1904

Вкладки:	1.783.673 К.
Удїли члєнїв:	133.117 К.
Ф. резервоий і ин.:	26.576 К.
Позички удїленї:	1.616.402 К.
Цїни папєри:	123.627 К.
Льокації:	169.456 К.
На рах. бїжучїм:	81.938 К.

Композиция Ярославенка на фортепьян

* „Л Ю Б О Щ І“ *

вальці по К 1-50,

* І-ший Народний Марш *

по К 1-00

продають ся по всїх книгарнях у Львові і в Пе-
ремишлї, в Станиславові у Штаєдаєра, в Чер-
нівцях у Пардїнєного, в Самборі у Гайзїга в Тер-
нополї у Коменєвского і в Коломїї у Оренштайна

Житки **СОКІЛ** можна набувати в „Со-
кільскім Базарі“ у Львові
і папєрцї і у всїх торговлях вкраю.

Розклад залїзничих поїздїв від 1. мая 1905. (Час середно-європейскїй).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Вїдходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хїрова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмєє, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Керезмєє	6:30	до Підволочиск, Кїва, Одєси, Бродїв, Гусєтина
7:20	з Підволочиск, Одєси, Кїва, Бродїв	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:50	з Рави рускї, Сокала	8:25	посл. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
8:05	з Станиславова, Жїдачєва	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освєнїма
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хїрова	9:00	до Самбора, Хїрова, Івонїча, Н. Санча,
8:18	з Яворова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:55	до Підволочиск, Одєси, Кїва, Бродїв, Дєлїтина,
10:05	з Коломїї, Жїдачєва, Потутор, Керезмєє		Залїцк
10:30	з Рїшєва, Лавочного, Калуша, Любачєва	11:10	до Белзї, Сокала, Любачєва
11:45	з Ярослава, Стрия, Борислава	2:00	посл. до Підволочиск, Кїва, Одєси, Бродїв,
11:55	з Підволочиск, Гусєтина, Копичнєць, Козови		Копичнєць, Чорткова, Залїцк, Гусєтина
1:30	посл. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	2:40	посл. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керез- мєє
1:40	посл. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Залїцк, Кїц-	2:50	посл. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
1:50	з Самбора, Яєла, Сянока, Івонїча	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
2:30	посл. з Підволочиск, Одєси, Кїва, Бродїв, Грї- малова, Гусєтина, Копичнєць, Козови	4:10	до Рїшєва, Любачєва, Хїрова
3:45	з Стрия	4:20	до Самбора, Хїрова, Сянока
4:32	з Яворова	5:50	до Коломїї, Жїдачєва,
5:00	з Сокала, Белзї, Любачєва	5:58	до Яворова
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнїма	6:25	до Лавочного, Пешту, Хїрова, Борислава, Калуша
5:45	з Іцкан, Жїдачєва, Калуша, Новосєлїцї	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
8:40	посл. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонїча	7:30	до Рави рускї
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмєє	9:00	до Підволочиск, Кїва, Одєси, Бродїв
9:50	з Самбора, Хїрова, Сянока, Яєла	10:05	до Перемїшля, Хїрова, Івонїча
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:40	до Іцкан, Чорткова, Залїцк, Дєлїтина, Сучави
10:20	з Підволочиск, Кїва, Одєси, Бродїв, Копич- нєць, Залїцк, Скали, Івани пустоєго, Гусєтина	10:55	до Самбора, Хїрова, Закопаного
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11:09	до Кракова, Відня, Вроцлава, Варшави
12:20	посл. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жїдачєва, Залїцк	11:05	до Підволочиск
2:31	посл. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги		Івани п., Скали, Гусєтина, Потутор
		11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
		12:45	посл. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
		2:51	посл. до Іцкан, Калуша
		4:15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берліна, Праги,
			з двірця „Підзамче“
7:00	з Підволочиск, Одєси, Кїва, Бродїв	6:43	до Підволочиск, Бродїв, Кїва, Одєси, Гусєтина
2:15	посл. з Підволочиск, Кїва, Одєси, Бродїв,	11:15	до Підволочиск, Кїва, Одєси, Бродїв, Потутор
5:15	з Підволочиск, Кїва, Одєси, Бродїв, Залїцк, Потутор, Івани пустоєго, Скали, Гусєтина, Грималова	2:13	посл. Підволочиск, Бродїв, Кїва, Одєси, Гусєтина
10:02	з Підволочиск, Кїва, Одєси, Бродїв, Копичнєць, Чорткова, Залїцк, Івани п., Скали, Гусєтина	9:23	до Підволочиск, Кїва, Одєси, Бродїв

ЗАМІТКА: Час середно-європейскїй рїзнять ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского — 12 год. 36 мин. часу львівского. — Нічні годїни від 6. вєчєр до 5:59 рано обведєно рамками. — Звичайні білєти їзди як і всякі инші білєти, ілюстрованї провідник, розклади їзди і т. п. можна набувати в мїстовім бюрї ц. к. держ. залїзницє, Пасаж Гавємана ч. 9.